

Gastpreker en tinkenner Tony Dangis werd in Rotterdam beroofd

Weinig schatten op de schouw

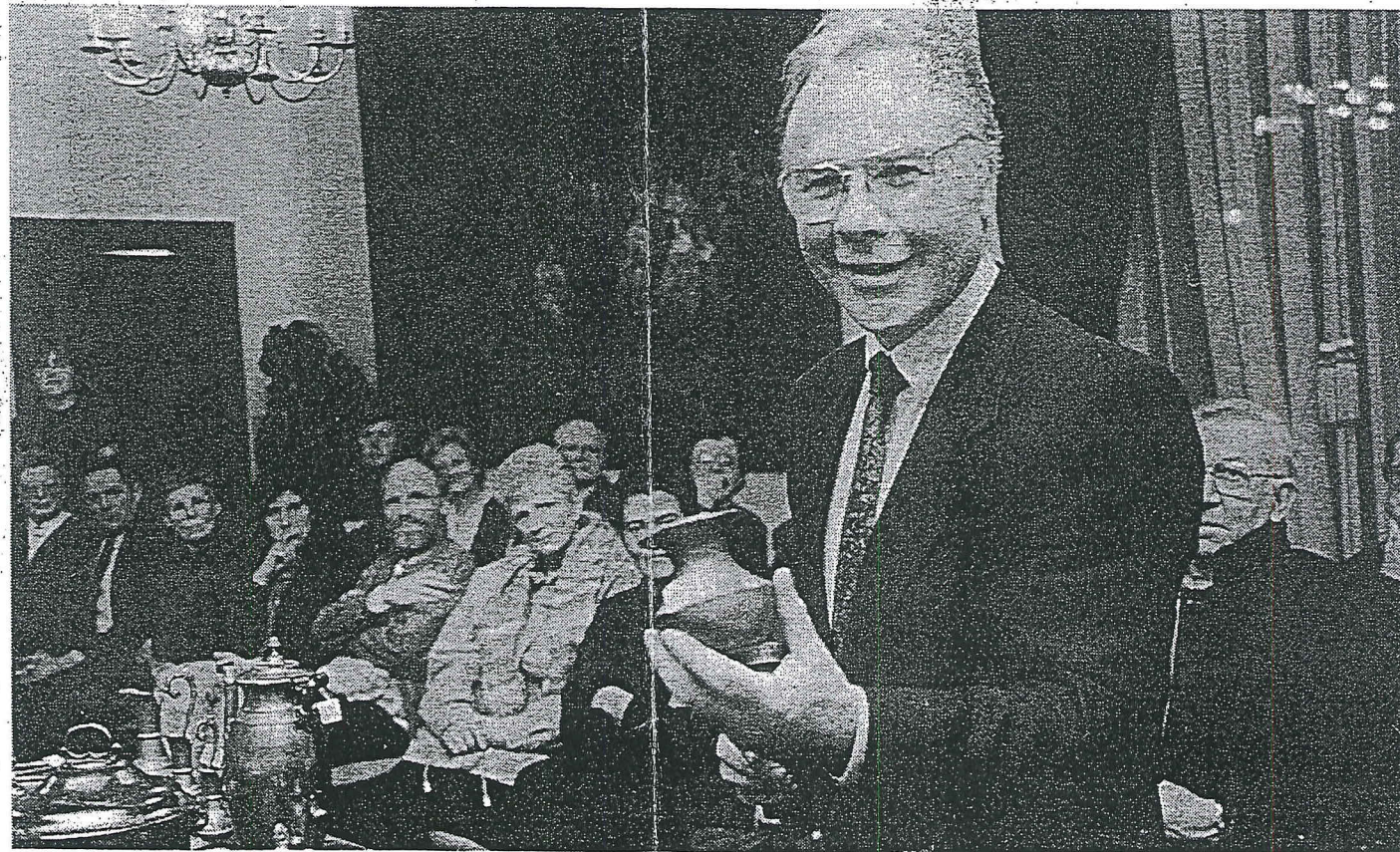
BEERSE - De tinnen voorwerpen die we van groot- of overgrootmoeder kregen, hebben waarschijnlijk méér emotionele dan financiële waarde. Tot deze vaststelling kwamen een 50-tal sympathisanten van De Vlierbes, de Heemkundige Kring van Beerse, na een keuravond in Tempelhof.

Eenkele uren voor tinkenner Tony Dangis in Beerse het woord nam, werd in Rotterdam voor méér dan 200.000 frank tin uit zijn wagen gestolen. Ook de dia-reeks waarmee de spreker normaal de avond inleidt, was verdwenen. Maar geen erg. Als Tony Dangis het eerste tinnen voorwerp in handen neemt, vergeet hij alle narigheid en vertelt op een boeiende manier over tingieters en keurstempels. «We spreken van oud of antiek tin wanneer er zich, op de onlerkant van het voorwerp, keurstempels bevinden», begint hij. «Deze keurstempels waren het handelsmerk van de tingieter. Ze werden aangebracht tot, in de Franse tijd midden vorige eeuw, samen met de gilden ook de ambachten verboden werden».

Tot vandaag bestaat er geen naslagwerk waarin de

keurstempels en dus de ouderdom van het Belgisch tin zijn samengebracht. Ruim 10 jaar geleden begon Tony Dangis een speurtocht naar die verschillende stempels en kon zo ongeveer 1.600 verschillende tingieterijen identificeren. Aan de hand van deze stempels kent Dangis de tingieter, hij weet wanneer deze werkte en kan meteen de vermoedelijke ouderdom van het voorwerp meedelen.

Antwerpen, Brussel en Darnie zijn toonaangevend voor het Belgisch tin, maar ook in Geel en Turnhout waren enkele gekende tingieters. Mevrouw Van Den Broeck bezit een klein papkommetje van tingieter Anthony Van Gastel van Turnhout, die werkte van 1780 tot 1820. Mevrouw Van Hoeck heeft een tinnen bord waarop de keurstempel staat van de zoon van deze Anthony Van Gastel. Hij volgde zijn vader op en werkte van 1820 tot 1860. Hortence Mostmans is in het

In Rotterdam werd voor ruim 200.000 fr. tin uit de wagen van tinkenner Tony Dangis gestolen / foto SBM

bezit van een tinnen bedpan. Een «medisch» voorwerp dat tussen 1830 en 1870 in Geel gegoten werd door een zekere Borelius Formara.

Soms is iemand ontgoocheld als de koffiepot van grootmoeder het predikaat «modern» meekrijgt.

Dan rekent Tony Dangis ons

voor dat een voorwerp dat overgrootmoeder «in de fleur van haar leven» kocht, mogelijk slechts uit het begin van deze eeuw is en als modern tin ge-

klasseerd moet worden. «Het voornaamste is dat je het graag ziet, maar het kan, bij wijze van spreken, gisteren gegoten zijn.» - SBM.

hier vervangen door een reeks tanden. Op die manier kunnen planten uit de grond gewipt worden zonder dat de wortels beschadigd raken. „Je mag zoiets niet met een riek proberen”, waarschuwt Beeckman. „Want een riek heeft ronde tanden en werkt eigenlijk als

zomer dienst doen om de fruitbomen af te schermen tegen hongerige vogels. „Fruittenen zijn er eigenlijk te licht voor”, zegt Greeve. „Zeker bij iets grotere vijvers hangen ze gemakkelijk door of raken ze op een andere manier beschadigd. Er zijn echter speciale vij-

verwijdering in kunststof verkrijgbaar. De moderne voeten voelen zich helemaal niet meer thuis in een houten klomp.

Er bestaat tevens een soort sandaal met pinnen. Wanneer je die onder je voeten bindt tijdens het maaien van het gras, prik je kleine luchtgaten in de bodem. „Om te voorkomen

Met medewerking van Tuincenter Beeckman, Herentalsebaan 231-237, 2100 Deurne, tel. 03/321.55.61.

Tin: hoeveel is echt, hoeveel is vals?

„Het Volk”
27-28 november
1993

Negentig procent van het moderne tin bevat weliswaar tin, maar lang niet het percentage dat erin geslagen staat. Er bestaat immers geen wettelijke controle. Dat is de voornaamste conclusie van tinexpert Tony Dangis.

Dangis was in 1980 medestichter van de Vlaamse Tinvereniging. Hij stelt een naslagwerk samen over Belgische tingieters, over de herkomst en de ouderdom van hun producten enz. „In dertien jaar heb ik zowat 15.000 tinnen stukken in handen gehad. Ik heb lijsten en steekkaarten aangelegd, en ondertussen zo'n 1.600 tingieterijen of tinstempels gelokaliseerd. Via expertises hoop ik nog nieuwe stukken op te sporen”, zegt Dangis. Tin werd al in de oudheid ontgonnen. De Romeinen noemden het *stadium*, een benaming die nu nog wordt gebruikt in de scheikunde (Sn). Tot voor kort

was tin een uiterst kostbaar metaal. Samen met goud en zilver behoorde het tot de drie metalen die door de rooms-katholieke kerk als heilig werden beschouwd. Omdat het metaal niet giftig is en goed gietbaar door de lage smelttemperatuur (231,9°C), gebruikte men het veel in de voeding.

Namaak

Tony Dangis vond slechts twee stukken tin uit de 15de eeuw, een twintigtal uit de 16de, een zestigtal uit de 17de en het overgrote deel uit de 18de en 19de eeuw. „Na 1900 werd nog zelden waardevol tinwerk geproduceerd, tenzij namaak”, zegt hij onomwonden. „Negentig procent is namaak. Er zit wel tin in, maar niet het percentage dat erin staat gestempeld. Het kan dertig tot veertig procent zijn. Wettelijke controle bestaat niet. Het is in ieder

geval niet gemakkelijk namaak van echt te onderscheiden.”

„Tin is inderdaad te herkennen aan het krakende geluid bij het plooiën, maar ook als er zeventig procent lood in zit en dertig procent tin kraakt het nog. Kortom, tin kraakt, in welk percentage ook. Het gewicht is wel een herkenningfactor.

Als er veel lood in zit, weegt het voorwerp relatief zwaarder. Ook de glans is belangrijk. Als men tin poetst, achter glas zet en er vanop twee meter naar kijkt, moet het blinken als zilver. Tenslotte is er de prijs. Een echte tinnen schotel met een diameter van dertig centimeter betaal je al gemakkelijk drieduizend tot vierduizend frank. Als het percentage tin lager is dan het percentage lood kom je er al met duizend frank.” Kenners kunnen antiek tin, 19de eeuws en ouder, onder-

scheiden van modern „tin”. Vroeger werd tin gegoten in bronzen gietvormen, daarna werden het herhaaldelijk afgedroogd met natte vodden en op een soort draaibank afgerond met een beitel. Dat gebeurde manueel, en de vormen zijn dus onregelmatig. „Modern tin wordt gegoten in plaaster-, zand- of kleivormen. Dat is minder stevig dan een bronzen vorm en leidt tot afkorreling van het tin. Nu dompelt men stukken onder in koud water. Dat gaat snel, maar op termijn kan het tot barsten leiden. Tegenwoordig maakt men alles machinaal. Modern tin heeft regelmatige vormen.”

Merktekens

De herkomst van antiek tin is vooral te achterhalen aan de hand van een aantal merktekens. Vroeger werden die in het voorwerp ge-

beiteld. Er is het herkomstteken (stadswapen, plaatsnaam, afbeelding van een heilige enz.), het mees-terteken (symbool, naam of initialen meesterdingieter), het kwaliteits- of controlemerk (afbeelding van een roos, een hamer, een engel, „fin” enz.) en het eigendomsmerk (eigenaar, familiewapen enz.).

Volgens Dangis is het moment om tin te kopen aangebroken. De antiekmarkt is in elkaar gestuikt, en de tinprijzen liggen vrij laag, zeldzame stukken uitgezonderd.

Ten slotte nog een wijze raad van de expert: „Geloof niet alles uit de volksmond. Het is niet waar dat tinpest (aantasting en poëdevorming) optreedt bij koude temperaturen. Ooit nam een expeditie tin mee naar Nova Zembla. Het verbleef er jaren en verkeert ook nu nog in goede staat.”

—P.D.C.

Koelkasten voortaan lief voor de ozonlaag

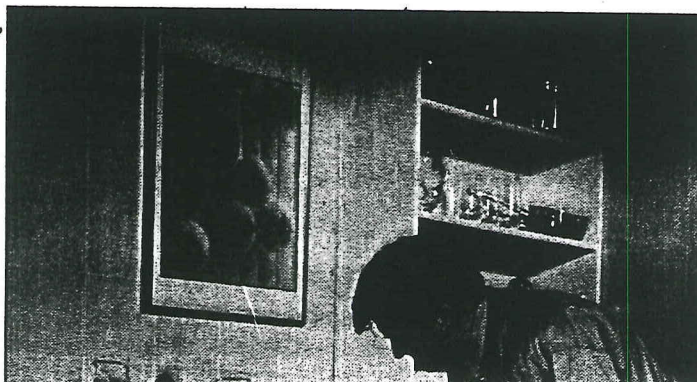
Drie jaar voor de deadline heeft Siemens een reeks koelkasten op de markt die gemaakt zijn en functioneren zonder chloorfluor-koolwaterstoffen, de bekende CFK's. Tijdens de conferentie van Montreal in september 1987 over milieuproblemen werd een volledig verbod op het gebruik van CFK's in het vooruitzicht gesteld tegen 1996. Daarop vooruitlopend heeft Siemens toestellen gemaakt die noch in de isolatie, noch bij de koudeproductie CFK's gebruiken.

Chloorfluor-koolwaterstof is een produkt dat in de jaren vijftig werd ont-

verdwenen was. Kleine vreugde slechts, want de CFK's waren vervangen door HFC's (waterstof-fluor-koolwaterstof). Het zou nog tot voorjaar 1993 duren vóór men erin slaagde ook de fluor te elimineren en een koeltoestel te fabriceren die CFK- én HFK-vrij waren. Het „mirakel” dat deze „propere” koelkast mogelijk maakte heet heel prozaïsch „R134a”.

Minder koelkasten

In gewone mensentaal: een niet-ontvlambaar, niet-explosief gas (butaan bij voorbeeld kan ook voor koeling gebruikt

VELT kalender

VELT brengt een dubbele kalender 1994 uit: een handige wandkalender voor woonplaats of keuken, plus een aparte duidelijke werk-kalender die de tuinder dag na dag adviseert bij zijn activiteiten.

De kalender promoot het genieten van de verschillende siertuinelementen. Ze

Tony Dangis brengt alle Belgische tinvoorwerpen in kaart

Weinig antiek tin te vinden in Boom

De Bomenaars en andere mensen uit de streek hadden zaterdag de kans om hun tinnen erfstukken te laten keuren in het gemeentelijk museum. Tony Dangis uit Elewijt, een autoriteit op het vlak van antiek tin, was er twee dagen samen met tin-kenner De Graef aanwezig. Het werd een magere buit. Slechts een 20-tal personen met tinnen voorwerpen daagden op. Het meeste werd als kitsch afgedaan.

Tony Dangis behoort tot het selecte groepje tinkenners in België dat uit een 30-tal leden bestaat. De leden van de Vlaamse tinvereniging, waarbij ook enkele Walen aangesloten zijn, komen enkele keren per jaar bij elkaar om hun kennis bij te schaven en de laatste gegevens uit te wisselen.

Tot nu bestaat er geen enkel naslagwerk waarin de fabricageplaats, de herkomst van de voorwerpen en de ouderdom van Belgisch tin zijn samengebracht. Ruim 10 jaar geleden begon Tony Dangis met het verzamelen van alle Belgische gegevens. Hij wil zijn catalogus uitgeven in 1994. Met dat doel bezocht Dangis zowat alle musea in België. Door de talrijke contacten gaan de deuren naar het tin voor Tony Dangis steeds gemakkelijker open.

De boer op

"In de loop van deze 10 jaar heb ik zowat 15.000 stuks tin in mijn handen gehad. Ik heb hiervan allemaal lijsten aangelegd, zodat ik weet waar welke voorwerpen zich bevinden, ofwel in musea ofwel in privé-collecties. Ondertussen heb ik zo'n 1.600 verschillende tingieterijen of de herkomst van de stempel(s) onderaan het tin weten thuis te brengen."

"In Nederland bestaat al langer een dergelijke catalogus, maar daarin zijn slechts 600 voorwerpen van verschillende gieterijen opgenomen. Ik hoef dus nu al niet meer te blozen. Desondanks ben ik me ervan bewust dat het een werk is dat nooit eindigt. Via dergelijke expertise hoop ik steeds nieuwe stukken te kunnen opsporen en/of te kunnen catalogeren", aldus spraakwaterval Tony Dangis.

Hij is een man die toevallig met het tin in aanraking kwam maar ondertussen een fanatieke kenner is geworden die elke frank en seconde van zijn vrije tijd met heel veel liefde in het onderwerp tin stopt.

Dat dergelijk onderzoek niet altijd motiverend werkt, bewijzen deze cijfers. Van de 15.000 stukken die Dangis al controleerde, zijn er slechts twee stukken uit de 15de eeuw, een 20-tal uit de 16de eeuw en een 60-tal uit de 17de eeuw opgedoken. Wanneer van oud tin wordt gesproken gaat men maar tot de periode 1900. Alles wat daarna komt is meestal van erbarmelijke kwaliteit of namaak.

Wat is oud?

Ook als niet-kenner, vertelt Tony Dangis kan je voor jezelf een selectie maken. Het tin was al 3.000 tot 4.000 jaar voor Christus bekend. Als men aan de onderzijde van het voorwerp ruwe uitsteeksels of een minder glad oppervlak aantreft, kan men er zeker van zijn dat het in zand is gegoten en dateert van na 1900. Hiervoor gebruikte men bronzen gietvormen en werden de stukken nadien op een draaibank afgedraaid. Voor 1550 ongeveer werden stenen gietvormen gebruikt.

Rovendien kan aangenomen worden dat alle borden en schotel (de platte voorwerpen) in tin die in België werden gemaakt, twee stempels moeten hebben. De ene slaat terug op het dorp, de stad, of de streek waar het werd gemaakt en de andere gaat over de gebruikte legering tin.

Afhankelijk van de belangrijkheid van de steden in vervlogen tijden komen de tinnen voorwerpen uit bepaalde steden. Antwerpen, Brussel en Damme zijn hier de voorbeelden. Ruim 60% van alle tot nu gecatalogeerde voorwerpen komen uit het Vlaamse landsgedeelte. Een bevestiging dat er in Vlaanderen meer tingieterijen waren dan in Wallonië.

Als toemaatje toonde Dangis enkele voorwerpen die hij gebruikt bij zijn lessen of bij voordrachten. Onder andere krijgen we het kleinste stukje tinnen speelgoed te zien dat tot nu toe werd teruggevonden. Het betreft een schoteltje van ongeveer 3 centimeter diameter dat dateert uit de 17de eeuw. Verder ook lepels die bij ruimingswerken ooit uit de Dijle werden opgevist. Het tin is door de ouderdom dan zwart uitgeslagen. Het gaat om een natuurlijk gevormde bescherm laag.

Wie vrij zeker is bepaalde antieke tinnen voorwerpen in zijn bezit te hebben, kan altijd terecht bij Tony Dangis, Vinnestraat 32, 2959 in Elewijt.

Gazette van Antwerpen

15.10.92

ist

De
len
van
Ci-
ten

uk
en-
er,
Ci-
der
van
van
ste

X Dendermonde ontdekt het eigen tin

DENDERMONDE — Op uitnodiging van de Oudheidkundige Kring van het Land van Dendermonde beoordeelde Tony Dangis, medestichter van de Vlaamse Tinvereniging, in het stadhuis van Dendermonde tientallen tinnen voorwerpen. Dendermondenaars kwamen met borden, kannen, lepels af, maar slechts weinigen konden echt gelukkig worden gemaakt. Tussen de enkele waardevolle stukken herontdekte Dendermonde ook het eigen tin.

Expert Tony Dangis had vooral oog voor de merktekens die op de meeste stukken tin zijn weer te vinden. De stemfels lijken typologisch het best op deze van de zilversmeden. Tot aan het einde van de 18de eeuw waren de tingieters trouwens ook verenigd in een ambacht. Zij bekleedden in de middeleeuwen een benijdenswaardige positie in de maatschappij. Het „herkomstteken” geeft de stad of de streek waar de tingieter verbleef, terwijl het „meesterteken”, veelal met de initialen van de tingieter, zijn identiteit verklapt. Het „kwaliteitsmerk” geeft de waarde (gehalte) van het tin en het „eigendomsmerk” leert wie er

Pottkijkers in het Dendermondse stadhuis ontdekten Dendermonds tin. (Foto HDA)

eigenaar van was. Tony Dangis bezit vandaag zo'n 1.600 meestertekens en in Dendermonde ontdekte hij er drie nieuwe.

Het was niet al tin dat blonk in de Reynoutzaal van het stadhuis. Vaak bleek het tin een te hoog gehalte aan lood te bevatten of ging het gewoon over vertind ijzer. De tinnen voorwerpen haalden hoogst

zelden hoge prijzen.

Toch kwamen er fraaie en waardevolle stukken aan het licht. Zoals een Brusselse 19de eeuwse trekpot die geschat werd op 7.000 frank of een even Brusselse kan, goed voor 15.000 frank. Belangrijk tin bleek het Duitse kaiserstin, het tin van Cornwall en het Engels tin in Dendermonds bezit. En

dan waren er de kreetjes van verbazing bij de ontdekking van Dendermonds tin van de 18de eeuwse tingieters-families Derboven en Collier. Het herkomstteken DM (Dendermonde) duwde de waardeprijs de hoogte in. Het maakte de expertiseavond van de Oudheidkundige Kring ook echt Dendermonds. (HAD)

Nieuwsblad vrijdag 22.10.1993
Regio Dendermonde

Heeft u nog tinnen voorwerpen in huis?

Over tin valt er meer te vertellen dan je zo zou denken. Er zijn zelfs tin-experts. Eén zo'n tin-expert, te weten Tony Dangis, tevens docent aan de antiquairsopleiding in Gent zal op 25 oktober aanstaande een avond over tin verzorgen in Aardenburg.

Op uitnodiging van de Stichting Vrienden van het Aardenburgs Museum zal Tony Dangis niet alleen spreken over tin, er zullen ook dia's vertoond worden, en zal gelegenheid zijn om vragen te stellen en last but not least, Tony Dangis zal de door de bezoekers meegebrachte tinnen voorwerpen taxeren. Dat belooft een leuke avond te worden. Misschien is

dat kleine tinnen erfstuk toch wel waardevoller dan u dacht, of misschien kleeft er wel een bijzonder verhaal aan vast...

Katinka Ionita, secretaris van de Stichting Vrienden van het Aardenburgs Museum: "Ik hoop dat er veel mensen op deze avond afkomen. Tony Dangis weet echt heel veel van tin af en hij weet zijn publiek goed te boeien. Het is natuurlijk ook erg leuk dat mensen hun tin kunnen laten taxeren. En veel mensen hebben tinnen voorwerpen in huis. Het is echt de moeite waard om deze avond vrij te houden voor Tony Dangis".

De Stichting Vrienden van het Aardenburgs Museum heeft als doel om (natuurlijk) het museum te ondersteunen en ook alles op historisch gebied in Aardenburg. Zo heeft de Stichting ook de Wallenroute aangepast (de Schansenroute is nu aan de beurt), het Castellum is een verwezenlijking van

de Stichting en ook geeft de Stichting kerstkaarten uit met afdrucken van originele, antieke prenten van Aardenburg. "In het Aardenburgs museum zijn er maar 2 tinnen voorwerpen, namelijk 2 tinnen dek-sels", zegt Katinka Ionita "ze waren bedoeld om op aardewerken potten te zetten. In Aardenburg is vroeger geen tingieterij geweest en de dek-sels komen dan ook van een tingieterij uit Brugge en ze dateren uit het eind van de 18e eeuw. Ook bij opgravingen is er in Aardenburg weinig of geen tin gevonden". Waarschijnlijk is er dus bij de Aardenburgse bevolking meer "vreemd" tin te vinden dan in het museum.... Neem het dus gerust mee, u komt misschien nog voor verrassingen te staan...

De avond in het Dorpshuis aan de Westmolenstraat in Aardenburg begint om 19.30 uur. De entree is gratis.

25.10.1994

Tony Dangis trekt tinnen vazen in twijfel

OUDENAARDE — De voordracht, gekoppeld aan een expertise, over oud tin in de abdij Maagdendale en georganiseerd door het stadsarchief in samenwerking met de Geschied- en Oudheidkundige Kring bleek een voltreffer. Niet alleen een flink aantal burgers met vragen in het achterhoofd, maar ook deskundigen en antiquairs kwamen op de avond met Tony Dangis af. Ook al wegens de gratis expertise.

Tony Dangis, van de Vlaamse Tinvereniging, pakte uit met een boeiende en flink geïllustreerde voordracht en waarschuwde de niet-kenners meteen voor de talloze vervalsingen.

„In de achttiende eeuw bijvoorbeeld werden doopschotels vervaardigd. Als dergelijke stukken te koop aangeboden worden ben je echter best op je hoede. Eind achttiende en begin negentiende eeuw werd de opstaande rand van borden dikwijls versterkt met hamerslagen. Op dergelijke borden zie je dan ook in die opstaande rand kringen met indrukken van de hamer.” Tony Dangis maakte bij tinnen kannen ook onderscheid tussen deze waarbij de gegoten delen horizontaal of verticaal werden aaneengezet. Klap op de vuurpijl was echter het moment waarop Dangis zei sterke aanwijzingen te hebben dat de twaalf beroemde tinnen kannen in Oudenaardse stadhuis niet in Oudenaarde gemaakt zou-

den zijn. „Het is bekend dat Oudenaards tin eerder zeldzaam in, er werden hooguit zestig stukken gemaakt. Het is dan ook weinig waarschijnlijk dat hier iemand de techniek kende om de vazen te maken. Bovendien vind je op die vazen géén keurmerk dat echt Oudenaards is, ook géén bril bijvoorbeeld. Integendeel staat in de vazen een klauwende leeuw die wél op veel Gentse stukken voorkomt.”

Meteen rees er protest in de zaal. Antiquair Wilfried Vanderweeën, blijkbaar flink voorbereid, haalde een kopie boven van een bladzijde uit de Oudenaardse stadsrekeningen van 1459. Daar staat te lezen dat het stadsbestuur zijn inwoner Pieter Penninck diende te betalen voor het vervaardigen van 12 tinnen kannen. Het aantal klopt, de grootte klopt, het gewicht klopt (samen 233 pond) dus is twijfel uitgesloten.”

Wilfried Vanderweeën gaf grif toe zelf op zoek te zijn naar Oudenaards tin. „Als je weet dat er twintig stukken met de Oudenaardse kloosterzusters megingen naar het moederklooster in Dendermonde en je telt daar die twaalf vazen bij, blijft er niet zoveel meer over.” Elie Verhaeghe bevestigde dat: „Door een erfenis kreeg ik tweehonderd tinnen stukken in mijn bezit, waarvan er slechts twee in Oudenaarde gemaakt werden.”

EDWIN LEFEVRE

De aanwezigen hadden flink wat echt of vermeend oud tin mee.

Tijdens de expertise achteraf bleek niet alleen dat er inderdaad veel rommel op de markt is, maar ook dat authentieke stukken niet echt grote sommen waard zijn. Drie-

duizend frank voor een tinnen schotel uit de achttiende eeuw is inderdaad niet echt wereldschokkend.

—J.V.

Geluk en ongeluk liggen dicht bij elkaar op keuring

BEERSE — Ruim tweehonderd bezitters van kunstvoorwerpen zakten vorig weekend af naar het Tempelhof om hun bezittingen te laten schatten. Omdat ze het risico niet wilden lopen om net als vorig jaar in de drukte verzeild te raken, stonden ze al om acht uur voor de deur te drummen.

Paula Machiels, Achilles Maryns, Ariane Massez en Tony Dangiz hebben elk op hun vakgebied verschillende mensen gelukkig gemaakt, maar ook anderen zeer ongelukkig. Zoals de man die dacht dat hij een echte Dali in zijn bezit had. «Ik moest de man teleurstellen. Het was een reproductie», zegt Achilles Maryns.

De familie Mampaey had meer geluk. Zij kocht ooit op een kunstmarkt een schilderijtje vanwege de mooie kleur van de voorstelling en de ronde vorm van het kader. «Ik vond het iets bijzonders en heb daar toen graag achtduizend frank voor gegeven. Nu blijkt dat

het een Noors werk is van minstens honderdvijftig jaar oud.»

Wie bij Tony Dangiz — expert in tin, zilver en brons — te rade gaat, krijgt naast een waardebeoordeling ook een uitgebreide uitleg over de periode, de maker en de kwaliteit van het kunstvoorwerp in kwestie. Dat ondervond ook een jonge vrouw uit Beerse die een bronzen beeldje liet schatten dat ze ooit in een galerie in Parijs had gekocht. Tony was er niet kapot van en wees op verschillende zaken, zoals de manier van gieten, waardoor het beeldje volgens hem toch wat mankeerde. De vrouw zat er zichtbaar verlegen mee, want ze had er destijds een aardig bedrag voor betaald.

Tony Dangiz schat de waarde van een voorwerp en geeft ook achtergrondinformatie /WTW

Velen zijn nu een illusie armer, anderen zijn rijker geworden. «Er waren mensen die nietsvermoedend de meest waardevolle zaken in huis hadden», zegt Maryns. «Een mooi

voorbeeld was de zogenaamde opaalglazen lamp die van oud porselein bleek te zijn. Er kwam ook iemand met een honderdvijftig jaar oude gitaar. Die heb ik voor alle zekerheid

doorgestuurd naar een relatie die daarin is gespecialiseerd. Dat is te delicaat. Zoiets kan 5.000 frank waard zijn, of een half miljoen.»

Ton WIGGENRAAD

22/2/96

Kunst of nep in Tempelhof

Deskundigen onderzoeken gekoesterde voorwerpen

Beerse

Vorig jaar waren er 250 gegadigden in Tempelhof voor de eerste keurdag die daar werd ingericht. Bezitters van oude — vermoedelijk — waardevolle voorwerpen maakten gretig gebruik van het aanbod. Om te onderzoeken of de gekoesterde stukken mochten gerangschikt worden bij 'kunst' of integendeel bij 'kitsch' waren vier deskundigen uitgenodigd door Heemkundige Kring De Vlierbes in Tempelhof. Om 16 u. moest men de inschrijvingen stopzetten om de keurders toe te laten in hun uitputtend werk te kunnen afmaken. De organisatoren kunnen terugkijken op een vlekkeloos verloop. Op 3

maart gaan ze er opnieuw aan beginnen.

In de voormiddag wordt gekeurd van 9 tot 12 u. en in de namiddag van 13.30 u. tot 18 u. Per meegebracht voorwerp moet slechts 100 fr. keuringskosten worden betaald. Kijken kost niets. Tijdens de middagpauze kan een hapje verorberd worden in het gloednieuw heemkundig café dat in het gerenoveerd Koethuis van Tempelhof is ondergebracht. Het Heemkundig Museum Tempelhof is de hele dag geopend.

De dames Ariane Massez en Paula Machiels zijn deskundig op gebied van Europees aardewerk, Oosters porselein en schilderijen, grafiek en prent-

Keurder professor Tony J. Dangis is zondag weer present op de kunststad 'Kunst of nep'.
▷ Foto: TOG

kunst. De heer Achilles Maryns is een expert op gebied van kunstvoorwerpen uit de 19de en 20ste eeuw, lokale schilder-

kunst en restauraties. Professor Tony J. Dangis heeft 'oude metalen' als specialiteit gekozen maar weet meer dan vol-

doende om eender welk voorwerp te kunnen thuis wijzen.
Info: Jan Oostvogels,
014/312.16.19.

Dendermonde. Specialist Tony Dangis gaf na afloop van zijn boeiende voordracht ook zijn waardeoordeel over de vele tinnen voorwerpen die de bezoekers hadden meegebracht (foto Piet Hermans)

Belgisch tin: uitstekende kwaliteit

De Oudheidkundige Kring van het Land van Dendermonde organiseerde in het stadhuis een boeiende expertise avond rond het thema Belgisch tin. Daarvoor werd een beroep gedaan op de beste expert in deze materie: Tony Dangis. Hij was in 1980 medestichter van de Vlaamse Tinvereniging en is sedert dit jaar lid van de Advieskommissie van het Antwerpse Sterckshofmuseum. Hij is nu volop bezig met het samenstellen van een naslagwerk waarin hij alle gekende gegevens over de Belgische tingieters en over de herkomst en de ouderdom van hun produkten hoopt samen te bundelen. Hij bezocht daartoe alle musea in ons land en bestudeerde vele verzamelingen in binnen- en buitenland. Tony Dangis heeft zowat 15.000 stuks tin in zijn handen gehad. Daarvan legde hij lijsten en steekkaarten aan. Hij heeft 1600 verschillende tingietereien of tinstempels weten thuis te brengen.

Voor de expertise in het stadhuis van start ging werd er eerst een geïllustreerde voordracht gegeven over tin. Daaruit ont houden we dat tin een metaal is dat al in de oudheid door de Grieken en de Romeinen werd ontgonnen. Belangrijke vindplaatsen waren eertijds het zuidwesten van Engeland met Cornwall. Tot een zeer recent verleden was tin een kostbaar metaal. In de middeleeuwen werd het alleen gebruikt om speciale voorwerpen mee te

maken zoals liturgisch vaatwerk, begrafenisattributen, spiegels en juwelen. Samen met goud en zilver was het een van de drie metalen die door de katholieke kerk als 'heilig' werden aanvaard. In de 12de eeuw kwamen de eerste ambachten tot stand en het was niet verwonderlijk dat de tingieters, binnen deze ambachten, een benijdenswaardige positie innamen. Een van de voornaamste kenmerken van tin is dat het een krakend geluid voortbrengt wanneer men het plooit. De helderheid van dit geluid is kenmerkend voor een bepaalde legering, waarvan de kwaliteit uitgemakt wordt door de dosering van verschillende componenten. Tin wordt meestal vermengd met lood, soms met bismuth en antimoon of zelfs koper. De tingieter bracht op zijn produkten merktekens aan, net zoals de zilver- en goudsmiden dat deden. Dat was nodig om de herkomst en de echtheid te kunnen nagaan. Er zijn verschillende merktekens zoals het herkomstteken met een voorstelling van de wapens van een stad of streek, de woonplaats van de tingieter, de afbeelding van een heilige; het meesterteken met een sprekend symbool al dan niet in combinatie met een datum; het kwaliteits- of controlemerk met afbeeldingen van bloemen

en vermeldingen als 'fin' en 'Engels tin'; en het eigendomsmerk met de voorstelling van een familiewapen, een blazoen of de initialen van de eigenaar.

Tijdens de expertise werden een vijftigtal voorwerpen aangebracht. Niet alleen door mensen uit Dendermonde, maar ook uit verder afgelegen steden. Tussen al die voorwerpen waren er enkele waardevolle, zoals een erg zeldzaam Chatelet bord uit de 18de eeuw, een Brusselse kan van August Bartholomé uit de 19de eeuw met een waarde van 15.000 fr, een Engelse inhoudsmaat uit de 19de eeuw van James Yeates, een bord uit de 18de eeuw met een DM-merk wat staat voor Dendermonde, verschillende trekpotten die voor medische doeleinden werden gebruikt, Engelse en Franse borden met 4-merken, een Duitse schotel uit de 19de eeuw, een schotel uit Dendermonde van het atelier van Dominicus Collier (18de eeuw) die meer dan 10.000 fr waard is in Dendermonde en ook Duits Keizerstin dat bijzonder gegeerd is en in Duitsland 500 mark en meer waard is. Maar er zat ook heel wat nep-tin tussen. Vooral pollepbels uit ijzer vervaardigd die vertind werden.

Het Reklamblad
Editie Dendermonde
10-11-93